

MARKO ŠELIĆ

MALTEREGO

Knjiga prva: Rubikova stolica

— R I M E J K —

Laguna

Copyright © 2012, Marko Šelić
Copyright © 2016 ovog izdanja, LAGUNA

Ilustracija na koricama: Ivica Stevanović

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

MALTEREGO

Sadržaj

I	Skrivena namera	9
II	Heroji su te ostavili da umreš	53
III	U glavu.	97
IV	Pakao.	141
V	Kutija.	173
VI	Malterleglo	229
VII	Namerno skrivanje	279
	O autoru.	342

I

SKRIVENA NAMERA

1.

Pa, sišli smo s uma u ne tako sjajan dan.

Celog života žudeo sam da se desi nešto ovakvo, samo ne baš meni. Nije mi lako da se ufantaziram u trenutak, ali moram.

Da rezimiramo: ima dana kad mislim da je Tvorac krojio ovaj svet tačno tako da mene izluđuje. Tja, ali šta da se radi... svi mi nekoga izluđujemo svojim poimanjem sveta. Moje je trenutno takvo da, na opšte negodovanje kolega, propuštam odličnu atmosferu u firmi da bih bio u prisilno prisnom zagrljaju s ve-ce šoljom, uz glasno i mučno saopštavanje sadržaja trbuha i duše toaletnom oknu, dok ostali tamo pred vratima srčano komentarišu isto što i čitava nacija u ovom istom času: ko je – i, iznad svega, KAKO – ubio Manuelu Žagar, čije je golo telo sinoć prekinulo ugodnu večernju šetnju naših sugrađana tako što je palo bukvalno s neba nasred Trga – dakle, bez trunke šanse da je poletelo sa vrha bilo koje zgrade – pri sebi imajući samo torbicu, u kojoj je nađen jedan omaleni kamen i na njemu slovo J. A jedina osoba koja zna odgovor

na njihovu glavolomku, dočim mi se nikako ne da da u to razrešenje i poverujem, nije niko drugi do – ja. I ne samo što znam odgovor. Ja JESAM odgovor.

Pritiskam slepoočnice kao da ću time istisnuti misli; može li se to ovim rukama, istim rukama od sinoć? Neverovatno je šta sve zazvecka po patosu kad ti nešto okrene svest naopačke i mahnito je trese kao pantalone. Čega sve ima po džepovima, šta se sve tu zadržalo kao da ima sopstvenu volju – trebalo bi da misliš na nevolju u koju si ceo zagnjuren, a iz tebe, protiv tebe, baš tada, iskrsavaju usputnosti i digresije. Trebalo bi da se saberem, a iz tih zadžepaka i čoškova, kao da se čovek perversno naslađuje sopstvenom propašću, ispadaju: kliker oko čijeg sam se osvajanja u dvobojima prilično namučio kao dečak, neki Bodlerovi stihovi koji su se prerano, još u gimnaziji, zavukli u sitne pukotine mog arhitektonskog rešenja optimizma i otad mu podrivaju konstrukciju, neka vrlo lepa, čak spokojna tema na gitari (koju, siguran sam, nikada nisam odsvirao; ne, ona je – gospode! – kočoperni proizvod ovih trenutaka), grubo zaoštrena olovka, večito zadenuta za uvo mog oca – taj ružni predmet uvek mi je izgledao kao otelotvorena reč „vulgarno“, miris mora i slatka, tiha škripa zrnaca peska na jagodicama... te onaj jedan trenutak na terasi sa Anitom, dugi sekund kad sam shvatio da je (i zašto je) kraj. Kako je to čudno. U glavi mi je uragan, razum se iskričavo bavi sadašnjicom, a negde drugde, pobočno a istovremeno, fabrika utisaka i oseta marljivo prorađuje sasvim drugačije materijale kao da se ne dešava ništa. Neki vrlo obični delovi tebe, ispostavlja se, sede u karantinu kad bezumlje nahrupi, iako uopšte ne umeš da objasniš šta to izoluje baš njih.

U neku ruku, nije loše što mi je ovoliko loše – napokon nešto osećam. Anita bi bila ponosna. A Maksim bi zaključio

da je moje ludilo konačno toliko metastaziralo da je zakrivilo stvarnost. Ili bi se prepao za mene. Ili za stvarnost. U polubunu, povraćajući i kroz nos, razabiram kako se Mašan tamo ispred iskreno oduševljava, pa je zarad blebleta kao velikodušni šef proglasio prekid rada naše male a entuzijastične književne redakcije, a ni kolega Kolja ne zaostaje.

Toliko sam raspamećen da zapravo ulažem napor ne bih li im raspoznao glasove.

„Auh! Napokon se osećam kao građanin sveta! Ubistvo s mudima, istrip, ozbiljno sranje – tome smo bili blizu samo onda kad je neko našao odrubljenu glavu tamo na Bulevaru, sećaš se toga? To je bilo baš svetski, aaaali ovo... znaš kad će naša usrana policija da provali OVU foru? Na praznik u narodu poznat pod imenom 'Njezin Božić', e tad!“

Tako zvuči Koljin elan. Moj je manji.

„Ma idi, a tek da si bio tamo! Kažem ti, ja išao na neku književnu tribinu, lepo večer, vrućina ko i celog dana, i odjednom – fljas! I onda, dok si trepnuo: ruljetina, saniteti, sve vrvi od pandura... da ne poveruješ!“

Tako zvuči Mašanov elan. Mog nema.

„Pazi, Mašo, ajmo realno, gledao sam je više puta, te neke njene emisije i to, i nema šta: Manuela Žagar je bila gadura...“

O da, neopevana i neopevljiva.

„...i onda, baš ona ovako da skonča... OVAKO da je neko... pa ne, to je stvarno... stvarno...“

Oh. Prvi obožavalac.

„...jebiga, to ipak niko ne zaslužuje.“

Oh. Prvi hejter.

„A znaš da ima ta jedna epizoda Supermena kad... au, gle one ribe tamo napolju!“

To tako podseća na uobičajenu svakodnevicu: momentalna obustava polemike jer ulicom prolaze cure. Ali moja uobičajena svakodnevica sinoć se razbila o pločnik zajedno sa Žagarkom, i ništa više neće biti isto.

„Eee, moj Mašane, to ti je kad nakrkaš tries i kusur kao ja... ako si se oženio i napravio decu, gledaš ortake i kažeš: eto, ja već šetam klince, a oni jure klinke – koja sam ja budala; ako nisi, onda gledaš ortake i kažeš: eto, oni već šetaju klince, a ja jurim klinke... koja sam ja budala. I aj sad, kaži ti meni, šta čoveku valja činiti?“

„Najpametnije da nema ortake.“

Kad ih ovako slušam, svespasavajuće pomislim: možda će, baš naprotiv, sve ostati upravo isto. O, evo pride opet te slike koja se drsko useca u kaos: Anita, sva napravljena od nakompilovanih krhkosti, izlazi na terasu u lakoj haljinici, otvara mi zgradu u mislima kao i sad, donosi mi limunadu i tobože obično, posle cele decenije veze (ako ne računam naš stalni flert u srednjoj i onaj prvi pokušaj nečega tokom studiranja – recimo da nam je to davna pretpriča) nehajno izgovara predlog, bojažljivi presedan u istoriji njenog pristanja na kolotečinu: „Znaš, možda nam treba da otputujemo

nekuda. Malo sam gledala na netu, imam ideju... “Imala je ideju. Ona. Tad. To ne stoji tu, pomislio sam. Srknem kiselog, kiselog srkne mene i kažem: „Imaš? Ma, idi!“

„Ma, idi... nego, kako će iko ikad da provali kako je poznata novinarka i televizijska voditeljka pala mrtva niotkud, s neba, pravo na Trg, pred oči gomile, sa nekakvim kamenčićem u torbi?“

To ti kažem, Mašo. Niko, nikad i nikako, nadam se.

„Posebno ako uzmemo u obzir da tu odgonetku treba da spoznaju lokalni inspektori, ogrezli u svinjetinu.“

Posebno ako uzmemo u obzir da tu odgonetku ne znam ni ja, iako sam je ubio. Upljačkaću jedan trenutak od furije u stomaku i ustati, noge su mi utrnule. Ruke su mi kao tuđe. Jesu li i sinoć bile tuđe? Onaj planinski vrh što se kroz grane nazire u daljini nikad pre nisam video s prozora redakcijskog toaleta. Baš lepo, haluciniram nekakvu ličnu Lelejsku goru. Zakleo bih se da ni to ne stoji tu.

„Ovo je kao ono... ono, bre, jao... znaš onu prastaru pogađalicu za decu kad u pustinji nađu leš golog muškarca sa šibicom u ruci, pa treba prokljuviti zašto.“

„Da, da, pa je rešenje da su ljudi bili u balonu koji pada i morali da se olakšaju, izbacili sve stvari, nije bilo dovoljno, neko je morao da iskoči ne bi li spasao ostale i...“

„...i izvlačili su šibice, pa je ovaj izvukao najkraću.“

„Da nije i ova bačena iz nekog balona, aviona, cepelina, pterodaktila?“

„Haha, ne, kažu da ništa nije letelo tuda u to vreme.“

„Hm. Ali, kažem ti, ima i ta jedna epizoda Supermena kad se on maklja s nekim čudovištem i ono ga opiči tako jako da ovaj padne kod nas na Trg. Doneću ti sutra da vidiš, imam tu sveščicu, zove se *Men & Monsters*. Nego... stvarno, to sinoć... kako se tako nešto dogodilo?“

Sve se kovitla. Kao Poov gospodin Valdemar, kad se onako mrtav-nemrtav oglasi s onoga sveta: tako mi sad zvuče glasovi njih dvojice. Jednoličan dezen pločica tu i tamo živopisan kapima gadosti liči na vernu kopiju dizajnerskog rešenja života; u žiži vidokruga je keramički tobogan niz koji se kašasti užas bez žurbe sliva, dok se neka sićušna muva, sad primetih, davi baš u tom užasu. A maločas joj je izgledao neodoljivo. Manta mi se, a miris povraćke je baš grozan, prosto da se čovek isповраća. Ne znam je li ovo umiranje, ali veoma živo premotavam film od prethodnog dana. Sve je počelo od onog magarca Kefala... kad me je juče po podne nazvao.

2.

„Alo, ti koji se kao žaba naduvaš od kvaziozbiljnosti? Čuješ, kvazi-Kermite, ostao ti je kod mene upaljač kad smo muzicirali onomad.“

„Jaka stvar. Naravno da me ne zoveš zbog toga, dragi Kefalo, i naravno da znam zašto me zoveš.“

„E, ali nije bilo koji upaljač, nego kriket, Krekete. To verovatno niko nema tamo u onoj blatnjavoj pripizdini iz koje si došao u ovaj lepi grad. A kad smo kod velelel... mmm...“

Pijan.

„...velelepnosti ovog grada, tu je i ta divna nova televizija na koju večeras treba da skokneš i budeš gost kod moje prijateljice. Plus, kod mene su ti žice za gitaru, pa ako hoćeš da ih uzmeš... iiii ako hoćeš da se ogrebeš za koji svirački trik, je li... nemoj da ispališ za emisiju.“

„Hah, *prijateljica*? Otkad ti znaš za tu instituciju? To je garant neka tvoja bivša kojoj si dužan koznakakvu uslugu i sad ja treba...“

„Ne, ne, ja sam sa svim svojim drugaricama na prst u dupe... za vreme kresa, mislim. I to je sve skladno, harmonija živa, a ti drkaš gajbi jer se ne jebeš ni sa svojom frigidnom devojkom s kojom si još od vrtića, pa ti krivo. Zato što si moron i nemaš pojma o životu. Anita se nije javljala? Ništa, bar ne moraš da brineš da l' je s drugim, ta to naprosto ne radi.“

„Jao, pa on se trudi da se upriprosti kao da i bez toga nije ništiteľ smisla. Slatko. Ali ne pobuđuje želju za takmičarstvom.“

„Uprip... takmičšta? Slušaj ti kakvim rečnikom taj snob, taj drkun govori, s' ti normalan, alo? Dosadan si kô tvoje solaže na gitari, a to je teška konkurencija, to 'e... to...“

Pijan kao klen. Mitingovanje a la „...a sad ću ja, ovako temeljno odvaljen, da ti kažem kako treba da živiš“ = pouzdan vesnik njegovog delirijuma. Aha, nakašljava se, to je pak znak da ima milosti i da će se vratiti na temu.

„Dakle, jastože, riba se zove Manuela Žagar i...“

„...i naginje skandalističkom novinarstvu. Hvala, ali ne, hvala.“

„Ih, ti... dokle taj proser? Kriješ svoju medijsku atraktivnost kao ptica kitu.“

„Zar se ne kaže kao zmija noge?“

„Cura ima muda, to je sve. Hrabre su joj emisije.“

„Mda. Ali svejedno deluje kao tvrdokorna alapača, ona što čak i na žurci zagleda svakoga i komentariše na uvce svojoj drugarici, ružnoj do mestimično odvratnoj.“

„Zagleda svakoga, al’ tebe ne bi. Kad ćeš da ošišaš tu kosu i malo izađeš iz imidža provincijskog metalca? Alo, riba nema dlake na jeziku, sad radi zabavnu emisiju i hoće baš tebe u pilot-epizodi! Zabavna emisija, razumeš, misli da si zabavan, pa to je neverovatno! A koncept je...“

„Znam, rekao si mi stoput, zove se ’Skrivena namera’ i fora je u tome što gost ne zna da li će priča krenuti u afirmativnom ili pežorativnom smeru, a cilj bi bio da poneki glupan čak pomisli kako je sve u pohvalnom tonu, a ova mu se zapravo ruga. Ne razumem zašto nije zvala tebe kad se već poznajete, ti si oktopod koji ume da svira sve-samo-ne-gajde, to je zabavno.“

„Neee, ona hoće to, onako, malo sprđ a pokatkad i koja mudra, ti joj trebaš, ti si filozof.“

„Hm.“

„Večeras u 19h budi tamo. Znam da nećeš da zajebeš. Aj zdrao!“

„To je poslednji put da me uvaljuješ u koještarije, da znaš.“

„Izvini, smetnje na vezi, nešto se čuje kao da neko jede govna i morališe, moram da prekinem, čao.“

„Reč *krele* treba rehabilitovati zbog tebe, čao.“

3.

I odem. A lepo sam namirisao neprijatnost, i ipak – odem. Portir, neki brkonja, pogledao me preko stripa koji čita i uputio na poslednji sprat. Čita Dilana Doga, epizodu „Marti“.

Dobar izbor. Uđem u lift, tu već i vaistinu namirišem neprijatnost – parfemčina gospe Žagar naštrcana je tako bespoštedno da bi pas ljubimac uspeo da je prati dovde sve i da ga zagubi u madagaskarskom selu. Vrata lifta se otvaraju i... I taj mi se zvuk sad u histeričnom sećanju meša sa zvukom povlačenja teške zavese pod hitrim pokretom Anitine ruke: već je i taj ulazak na scenu – na terasu, moje malo carstvo kortomaltezeovske melanholije – bio sugestivan, rešen na biti-il-ne-biti. „Doček Nove godine u Transilvaniji. To si mi neka-ko totalno ti! A nije samo obilazak Drakulinog dvorca, obiđe se i Crna crkva, dvorac Peleš...” Pogledam je iskosa, samo je zakačim pogledom i oči mi se pri tom okrznuću svejedno zaraze mučninom: kako je osmeh ružan kad se razapne preko očaja. Kao da gledaš stolnjak u koji je uloženo mnogo truda, a neko ga odozdo pali: piljiš u virtuoзни vez koji se na tvoje oči momentalno unakažava crnom, nagorelom rupom što se širi i osvaja ga. Znaš li koliko sam se trudila da izvezem ovaj kez? Znaš li koliko sam se trudila da iskežim ovaj vez? Vidi, ovo je Crna crkva, ovo je dvorac Peleš. Ne, nije. To je garež. Ah, evo, kroz nagorelu rupu u toj slici sećanja spasonosno se probija jedan nos.

Čim su se vrata lifta otvorila, umalo da izgubim oko od sabljolikog nosa Kefalove vajne drugarice. Nema šta, za nekoga ko se i profesionalno i hobistički bavi guranjem nosa u tuđa posla – posve odgovarajući alat. Beše ozbiljan poduhvat osloboditi se snažne antipatije. Ta žena misli da je šik, a izgleda kao papagaj koji je pride orobio bar pet lutki iz izloga i svu tu odeću navukao na sebe – jerbo je vrlo važno da je sve iz izloga. Odelo ne čini čoveka, ali idiota – o, još kako. I onda taj konfekcijski oksimoron legalizuju rečju moda, samo zato što ne postoji estetska policija. Nabacila je srdacan cerek (iza kojeg očigledno stoji celoživotno prenemaganje) i cvrkutnula...

* * *

„Ooo, poštovanje, kako si? Jesi imao problema s parkiranjem?“

Nemam kola, jebi se.

„Nemam kola, jebi ga.“

„A... nemaš, je li? Onda se nadam da si se snašao da privežeš konja, haha.“

Istina, opasno je kidisao da se popne ovde i preozbiljno te razguzi, kobilendo, ali...

„...da, heh, snađoh se.“

„A očekivalo bi se da ti je standard ipak malo bolji.“

Iskričave li pronicljivosti. Baš je novost da domaći alternativci nisu bogati i bahati. Vidim, ozbiljno si se pripremila za emisiju.

„Dobro, dragi, idem ja lagano da se našminkam...“

Lagano? Na licu već imaš maltera za punu mešalicu, ravnoteža ti je ugrožena.

„...pa da krećemo. Ti već možeš u studio.“

„A da ispušim jednu cigaru?“

* * *

Da, i onda me uputila na balkon. Pogledam u nebo i pomislim: kao da se neki tmurnjikavi oblak navlači na inače vedar

dan, sreća pa ne verujem u meteoropatska znamenja. Tu sam pušio, šetkao se levo-desno, igrao ping-pong Anitinom slikom od zida do zida uma (hoće li mi sve terase mirisati na nagorelu Crnu crkvu i dvorac Peleš?) i – prošao pored prozora šminkernice. Odatle sam video da Manuela Žagar ipak ne ratuje s Njutnom: niti je lopatom nabacivala još pudera, niti je pojačavala crvenilo karmina lakom za kola, nego je nešto šminke čak i skinula: masku raspoloženja. I sva naoblačena kao dan, špartala je tom prostorijom i žučno se raspravljala sa nekim preko telefona. Po tome kako je teatralno zgađeno (kao da je sagovornik vidi) gledala u jedan svoj prsten, zaključio sam da priča s mužem. A onda je treskala šakom o sto, bukvalno. „Dakle, raspadaju se“ – to mi je prošlo kroz glavu, i ne samo zbog mog novostečenog poimanja terasa i balkona. Ubrzo, dođe vreme da emisija počne; trgnula se i završila razgovor. Ušli smo u studio, stavio sam bubicu, ona svoj kvazikez, sve je bilo spremno. Osim što kvazikez nije bio dobro prišrafljen.

* * *

„Poštovani gledaoci, nije tajna: svi nose maske. Neke su raskošne, neke tek pedantne, a neke sasvim nevešto nažvr-ljane, ali ih ni pijucima ne bismo raskovali s lica vlasnika. A javna scena prava je modna pista za manekene šarade. O takozvanim *poznatima* može se doznati koješta, međutim – Deda Mraz možda i postoji, ali paparaci su uglavnom puka urbana legenda. Sve ono skandalozno što nastanjuje stranice žute štampe smislili su vešti menadžeri i ostale mamipare, ponekad i same zvezde i zvezdice. O tome šta *zaista* čini živote ovih ljudi i kako bi izgledalo da im neko zbilja zađe iza kulisa, saznaćete jedino u ovoj emisiji. Ja sam Manuela Žagar, a vi gledate *Skrivenu nameru*.“

Kočoperka poput nje suviše je čvrsta da bi ispala iz šina i zaplakala, naročito na poslu, ali zato to kamuflira nadrkom ljućim od svog uobičajenog. Neka, ništa ne mari: na prvi pokušaj da prugu razgovora skrene na kolosek koji se ne tiče onoga čime se bavim, ja odoh. A dotad, zabavimo se.

„Večeras, u našoj premijeri, u gostima nam je mladić koji je mnogima uzor, a svoj javni lik nikada nije vajao afe-rama i ispadima, nego samo gitarom i glasom. O njegovoj se privatnosti ne zna gotovo ništa, niti je ikada uslikan na takozvanim *mestima gde izlaze poznati*. Iza sebe, zajedno sa svojim bendom *Tanatos*, ima šest studijskih albuma, pregršt regionalnih priznanja i hiljade kilometara na točkovima kombija koji ih vozi na koncerte. Iako uvek ljubazno nasmejan dok daje intervju, ovaj prividno vedri tridesetogodišnjak istovremeno je autor veoma morbidnih stihova, što nas tera da se pitamo koliko se tačno mraka krije iza očiju dobričine.“

Hm.

„Večeras je sa nama onaj koga podjednako cene i pankeri tinejdžeri i njihovi roditelji – a kako i pravo ime drži van medijskog radara, moram da kažem: dobro več, Leo.“

Ne, pametnice, to mi je pravo ime. Kum je bio alkos i vazda brinuo da niko ne pomisli kako ga svetina uzalud smatra budaletinom.

„Zdravo.“

Ah, tuš, pa idiotski džingl – sve po protokolu.

„Sviraš popularnu muziku, pa bi možda bilo adekvatnije da sam te pozdravila sa *de si, Leo, brate, tebra, ovo-ono...*“

Bože, pobogu, zaboga, uboga ženo.

„Pa, ne bi. Taj žargon uopšte nije moj i gnusan mi je.“

„E, lepo. U intervjuima si nebrojeno puta izjavio da ne gledaš i ne poseduješ televizor. Zašto se onda pojavljuješ na TV-u kad ga prezireš? Licemerje? Program se poboljša samo kad si ti na njemu ili šta?“

Opa. S neba pa u tebra.

„Ako ne promovišete svoj rad, u današnje pasivno vreme on ostane sasvim nezapažen. Stoga, intervjui idu u rok službe. Čak i kad ti je služba rok, je li. A televizor je sprava za gubljenje vremena i ne, ne postaje nimalo bolji kad sam ja u programu, čak me ne treba ni zvati: program može da postane incidentan, jer dok odgovaram na pitanja, mahom zamišljam kako voditeljima prevrćem sto na glavu.“

To je taj sekund: uhvatila je sićušni pokret mišića mog lica koji sugeriše da se ne šalim, i nije joj svejedno.

„Šalim se, Manuela, naravno.“

„Naravno, hihi.“

Đavola „hihi“, poverovala si mi na časak.

„Negde si izjavio da je žanr kojim se tvoj bend *Tanatos* bavi 'postapokaliptični hroničarski bluz, ali ne takav da je svodljiv na jalovu tugovanku, nego često eskalira u poštenu

šutku'. Vaši koncerti to potvrđuju, tada kosmos baš nema mira. Govorim, zapravo, o Kosmosu, vašem bubnjaru. On je često baš inspirisan, zar ne?"

Misliš na onu žurku kod njega, sad skoro, kad se ušinuo od vinjaka, izjavio svima nama ljubav dvesta puta, uneo u kuću neko mače, poslušao Branimirov savet da mu da ime Štakurac, predložio svojoj curi seks uz kutlaču kao pomagalo, skinuo vrata kupatila sa šarki, odneo ih u kuhinju i viknuo: „Ovo je meni sad od izuzetnog značaja, ko pipne ova vrata i Štakurca imaće posla sa mnom!“ – to?

„Mislim na to što se na jednom snimku sa koncerta čuje i vidi kako podvikuje publici da je smak sveta blizu, nakon čega ste dobili javnu kritiku da ste sektaši.“

A, to.

„Tvoj komentar posle stišavanja bure?"

„Kole je optimista, zastupa tu tezu da će se svet uskoro smaći. Što se mene tiče, to se već dogodilo. Antropološki rikverc, era konzumenata, dislajk-lajkovačka pruga... otud kažem da je ovo što živuckamo postapokalipsa. Mi je beležimo notama i rečima... i to je sve.“

„Da, ali neki roditelji su se zabrinuli što deca slušaju bend koji..."

„I neki bendovi su se zabrinuli što deca slušaju svoje mediokritetne roditelje, pa nikom ništa. Svesni smo uticaja i zahvalni, ali uprkos toj činjenici, svejedno nismo vaspitna ustanova nego običan muzički sastav, i jako nam je žao što ne možemo kroz zvučnike da dadiljamo dok se tata i mama ili svađaju ili su na poslu.“

Gle, Manuela Žagar ima narukvicu od perlica. I to kakvu. Hm.

„Istina. Dobro, čisto da spomenemo, za gledaoce koji ne znaju... vas je petoro u bendu, tako? Osim Kosmosa... Kole-
ta, je li... koga čak i oni koji ne vole vašu muziku priznaju za
jednog od najboljih domaćih bubnjara, članovi benda su još
i basista Branimir, trubač... Zen, je l' tako? To je prezime?“
„Ne. To mu je stanje uma.“

*...koje godinama bezuspešno učim od njega kao ti istraži-
vačko novinarstvo od nekoga ko je zapravo novinar.*

„...i jedna ljupka dama: Kika, violinistkinja.“

„To smo mi, da. Mašem ovom prilikom i jednom finom
momku Caki, koji je zamenjivao Koleta za vreme njegovog
boravka u Americi.“

„Naravno, spomenućemo i letećeg člana, multiinstru-
mentalistu Kefala, sa kojim često sarađujete. Njegove veštine
svima su poznate.“

Čak i udatim ženama, je li?

„Vratićemo se na vašu muziku i ono što njome govorite,
idemo pre toga na rubriku blic-pitanja. Šta bi, da možeš,
menjao u svom životu?“

„Dinare za evre, po povoljnom kursu.“

„Omiljeno jelo?“

„Jedem se iznutra što kolega ima bolji auto.“

„Stvarno?“

„Ne, ali čisto da gledaoci ne kažu kako većito štrčim iz
gomile.“

„Otkud toliko psovki u tekstovima?“

„Izvinjavam se dušebrižnicima i kvazieliti odrasloj na Marsu, u skafanderu i pod staklenim zvonom, ali ja očigledno imam problem s razumevanjem koncepta psovke. Šta je to? Neki ljudi psuju vas samom svojom pojavom u javnosti, psuju vam pamet i ukus, pa nikom ništa. Ali zato, reci javno 'ružnu reč' i svaka se strina i tetka tako sablazni da prosto ispusti iz ruku tabloid kojim utoljava svoju žeđ za pristojnošću.“

„Omiljeni film?“

„Uglavnom horori, drame i pornografija – a najbolje kad su tu elementi sva tri žanra, kao u filmu *Kamo sutra*, uzbudljivoj tragikomediji o našoj budućnosti.“

„Postoji li neka materijalna stvar za kojom žudiš?“

„Oh, ma ne, nama antimaterijalistima baš ništa ne treba, najsrećniji smo kad se ubijamo od posla a tovi se mufljuz. Da, jednom u ponekad zažudim za zlatnom polugicom od pet tona.“

„Kada si i zbog koga poslednji put osetio leptiriće u stomaku?“

Kad sam za komad grančice privezao dva lista njihovim drškama i tako napravio leptirića, stavio ih Aniti pod majicu na stomak i pitao da li ih sad oseća i ona. Koliko smo tad imali? Osamnaest? Dvadeset?

„Kad su se ona pevaljka i onaj sportista rastali, nije mi bilo do života – ali onda su se, na svu svemirsku sreću, pomirili onaj pevač i ona voditeljka, i dok sam čitao tu vest neopisiva milina prošla mi je stomakom i životu se vratio smisao. Razdragan sam šetao i gledao kako njihova sreća

isijava sa lica svake alapače, svi su gledali njihove fotografije i dodirivali se po telu – srećni, srećni, srećni.“

„Da, da, Leo je, kao i uvek, vrcav i oštrog jezika, ali njime precizno secira ovo društvo i vreme...“

Šta li sad radi Anita...?

„Kad smo kod toga, reci mi da li misliš da nam je potreban jedan kolektivni lek za smirenje ili antidepresiv?“

„Mislim da da, još kako.“

Da li da joj se javim?

„A pojedinačno?“

„Molim?“

„Pa pitam, tera li nas ovo vreme da se okrenemo medikamentima kada je pritisak jednostavno prevelik.“

Hej... moja stvar.

„Individualna stvar. Kako ko.“

„A kako ti?“

„Poznato je da si veliki protivnik droge i sigurna sam da si u tome iskren. No, svako ima svoje načine da... kako bih rekla... udari sebi anesteziju na stvarnost, zar ne? Iako to možda nije primereno jednom idolu... jednom *heroju*.“

Šta to radiš, idiotkinjo?

„Igrom slučaja, doznala sam da uzimaš izvesne lekove, jer ti *jesu* stvarno prepisani. Leo, imao si izvesnih... psihičkih poteškoća...”

„Dobro, to baš i nije tema...”

„Zato što je tajna?”

„Ne, nego zato što se nikoga ne tiče.”

Kefalo... Kefalo, arhimajmune...

„Da li je tačno da si jednom polomio šaku udarivši njome o zid iz sve snage?”

„Ma kakve to...”

„U pitanju su živci, zar ne?”

„Ma...”

„U paketu često dođe i paranoja, ali i još ponešto...”

„Izvini, ja stvarno...”

„Da li si agorafobičan?”

„Ej...”

„Leo, šta je to *Dvogledalo*?”

„Ej...”

„Šta je *Dvogledalo*?”

„EJ!”

Mrtva si.

„Smiri se, sve je u redu. Svako ima svoje breme. Poštovani gledaoci, kao što vidite, i oni koje smatramo uzorima bore se sa svojim demonima, kao i svi mi.”

Ma tvoj demon je bezrazložna pokvarenost! Šta ti je ovo trebalo? I otkud znaš? Kefalo svašta bulazni pijan, ali ne

verujem da bi otišao ovako daleko. Kako je iskopala? Ne, on je, magarac!

„A šta o tome mislite vi? Imaju li heroji mračnu stranu? Pogledajmo anketu.“

4.

Da li veruješ kako nikad nije kasno, kako ljubav može sve i slične izlučevine motivacionih žlezda? Jesi li bar malo dirnut time što sam se napokon pokrenula i imam inicijativu, pride to nije Venecija, gde se gondolijeriše po romantičnoj vodi predvidljivosti, nego predlog koji zvuči kao da je užas i moja, a ne samo tvoja furka? Razumeš li koliko se upinjem ne bih li, posle ovoliko godina, dovela do tvog ostrva, rizikujući da mi se ponos razlupa o nepristupačnost hridina kojima si se opkolio? Da li bi krenuo na uzbudljivo putovanje koje će svojom atraktivnošću zakrpati sve te rupe kroz koje smo neosetno iscurili iz sopstvene veze? Eto, tako me je anketirao nemir na Anitinom licu i cela ona, u toj običnoj, plavoj haljinici, sa dubokim, dubokim zelenim zenicama proširenim od nade i straha, izgledala mi je još lomljivije no inače, krhka kao da će laki vetar, iako nemoćan da razduva neprijatnost koja je zacarila terasom, biti više nego dovoljan da odigne i nju i njenu hrabrost, razlupa ih o moju kamenu pribranost i pocepa na slabašno vezane čestice od kojih su satkane. Šta sam ti to uradio, Anita? Svu sam te izobličio svojim umislinama, docrtao ti gotovo magijska svojstva, ustostručio sve tvoje lepe osobine i crte lica do monumentalnosti; sad stojiš tu preda mnom izbačena iz bujice mog visokoparnog preterivanja, predivno obična kakva zapravo jesi, a ja ne znam šta

bih s tim, osim što iznenada shvatam da reč obožavati znači obožiti nekoga, i onda mu to raditi stalno. Ne, ne znači ta reč to. Znači videti božanstvo u nekome, voleti njegovu vrlo stvarnu nestvarnost, a ne napraviti je. Krivo si ti to razumeo i nastavio da krivo razumevaš, a ona te, evo, dostojanstveno moli da primiš nazad svoje krpice, lažni Popo, kojima si okrpio sve živo, te da napokon zavoliš svet kakav jeste. A i nju.

Ne ta anketa, koncentriši se, anketa u Manuelinoj emisiji. Da, čim je anketa počela, Žagar je nervozno izvukla svoj mobilni i počela da kucka brže od singerice. Izbrojao sam do deset, a onda, montirajući što je moguće mirniji glas, upitao kroz stisnute zube...

* * *

„Misliš da sad tek tako možeš ćutke da sediš preko puta mene i kuckaš poruke?“

„Samo sekund.“

Čak i ne diže pogled s telefona!

„Ne vidim u čemu je problem, ali samo sekund...“

„Ma da? Dobro, odoh ja.“

„Ako misliš da ti je to sad pametno.“

Glas joj nije podrugljiv. Još gore, ravnodušan je. I u pravu je, njoj je svejedno, ali na šta će gledaocima ličiti da sad odem? Tačno, baš me briga šta ko misli, ali ko god je ikad izgovorio tu frazu nije pod njom podrazumevao baš svakoga. Šta ako odlazak razočara moje bližnje? Šta će mi idiotska štampa sutra ujutru uraditi i kako će se moji osećati zbog toga? Kako se osećaju već sada, dok ovo gledaju?

„Vidi, ovo ti je emisija koja demistifikuje. Niti te napadam, niti te branim.“

I dalje gleda u telefon, nevaspitanuša!

„Je l' razlikuješ ti istraživačko novinarstvo od trača?“

„Veoma, Leo. A ti?“

„Molim?“

„Zar sam izrekla neki trač?“

A sad me gleda pravo u oči. Zvečarka.

„Svejedno...“

„Nije. Treba da se zna ko je ko i šta radi.“

Kipti od mržnje. Ali ne prema meni. Telefon. Ja sam joj samo žrtveni jarac.

„U redu, Manuela, tvoj svetonazor – tvoja stvar, ali stvarno te molim da ostatak emisije ne bude u...“

„Vodiću emisiju kako ja mislim da treba, hvala na savetu!“

Oho. Blago, jedva primetno podrhtavanje glasa, u majušnoj kriški sekunde.

„Tako, a?“

„Tako, da.“

„Dobro. Igrajmo se dalje...“

...jer šanse za javni blam, bogme, nisu samo moje. Anketa gotova, kvazikez razapet. Tačnije, dva.

„Da, kao što smo čuli, i vi se slažete da ni mit o herojima nije što je nekad bio. Svi su ipak samo ljudi od krvi i mesa, zar ne, Leo?“

„Naravno. Samo sa izvesnim razlikama.“

„U kom smislu?“

Pa, u smislu da su nam nekima krv i meso na jednom mestu, a nekima će ti biti kanda malo raštrkani posle.

„Pa, u smislu da nas razlike čine osobama, zar ne?“

Vidi moj nevini osmeh, vidi.

„Svakako. A da li si ti imao svoje heroje u detinjstvu, da li ih imaš sada? Kako gledaš na to?“

„Imao sam, tad su skoro sva deca čitala stripove. Usput, vaš portir ih čita i sad, a nije dete... to je bilo lepo videti. Elem... da, posle su došli i muzički uzori, i razni drugi. Međutim... Stripovski serijali nastavili su da izlaze iako priča više nije imala svrhu, a heroji-stvaraoci, bilo muzičari, bilo pisci, bilo kinematografi, šta god, postali su starci koji novim delima skrnave sve što su ranije stvorili. Problem je, dakle, kad junaci *ne umru* na vreme. Kao klinac, divio sam se jednoj domaćoj rok legendi, a danas – on piše za narodnjake. Ako istog dana kad to vidiš kupiš i strip, pa čitaš nekog novog scenaristu koji nema šta da kaže, pa još u tandemu sa starim crtačem koji je sad puki otaljivač, osetiš se kao da... kao da ti neko izmiče ideološki tepih ispod nogu. Ne znam, možda je problem u tome što je deo mene uvek živio u fikciji, odbijajući da prizna: stvari stoje tako kako stoje i ovo što vidimo jeste sve što se ima videti. *Heroji su*

te ostavili da umreš, što bi u jednoj pesmi rekao genijalni Devin Taunzend.“

„Nije li problem, onda, u našim očekivanjima? U tome što nam *treba* da heroji rade to i to, da bi baš nama bili ugledni? Ne zaboravi da si i ti mnogima heroj, a eno maločas videsmo da i ti ipak...“

„To nema veze jedno s drugim, izvini. Od autora mi treba da budu dobri autori, kao što mi od stolara treba da bude dobar stolar. A kako se ko privatno sastavlja ili rastavlja, njegova stvar.“

„Aha, znači priznaješ da sam se dobro pripremila za emisiju? U smislu, malopre nije izrečen nijedan trač?“

Ajao, kakva rospijetina.

„U redu je, Leo.“

Sad još i taj sažaljivi glas, kao, ja sam u problemu, ali ona ima razumevanja. Uh, ma...

„U redu je, dragi naš Leo, svi imamo probleme.“

Ti imaš jedan više nego pre. Avaj, gledaj to s vedrije strane: taj ti je poslednji.

„Imao sam izvesnih poteškoća i prevazišao ih.“

To je sve što ću ti reći.

„Jesi li? Našao si neki novi, bolji način za podnošenje stresa i pritiska?“

„Upravo tako.“

„Koji?“

„Imam hobi koji me i prazni i ispunjava.“

„...ali nam nećeš reći koji?“

„Nije za javnost, lična stvar.“

To ćemo u četiri oka, dušo. Već večeras.

„Dobro. Za one koji ne znaju, spomenućemo da gitaru sviraš još od sedme godine, da se sam izdržavaš od svoje dvadesete, da si iz radničke porodice i da svoj uspeh ne duguješ članstvu u strankama niti učešću u rijaliti emisijama. To što se od alternativne muzike u našoj zemlji ne živi rešavaš tako što radiš u književnoj izdavačkoj kući *Kaliopa* kao korektor, pošto si diplomirao filologiju, iako si pokušao i studiranje psihologije. Pretencioznost? Nadmenost?“

„Ne baš, samo lutanje. Pokušavao sam da doznam što više o *duši*, o *osobi*. Mislim... u redu, i ova izjava može nekome zvučati pretenciozno, ali... to me je zanimalo. Tragao sam.“

„Da se vratimo načas u detinjstvo...“

Ma da, sad si i psihijatar, mater ti.

„Kažeš da si čitao stripove, a čula sam da si pomalo i crtao.“

„Pomalo crtkaram i sad. Tačnije, pravim sličice koje su malo crtež, a malo kolaž od novinskih isečaka.“